

Talousarvion suunnittelukehys vuodelle 2027

Hallitus 13.05.2026 § 52

Valmistelija Hallinto- ja talousjohtaja Tervala Anu

Talousarvion suunnittelukehystä on valmisteltu voimassa olevan tuottavuusohjelman periaatteiden mukaisesti. Hinnankorotuspainetta aiheuttavat alkuvuoden toteutuman perusteella kysynnän väheneminen, ostohintojen nousu, sekä talouden rakenteelliset syyt (vuosikate ei kata poistoja).

ISLABin toimintakulujen kehitys on ollut viime vuosina hyvin matala verrattuna terveydenhuollon yleiseen kustannuskehitykseen, ja yhtymässä onkin toteutettu erittäin merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Yhtymän kokonaismenot ovat vuoden 2026 ensimmäisen kvartaalin perusteella laskusuunnassa jo kolmatta vuotta.

ISLABin velvollisuutena on varmistaa palvelujen saatavuus, sujuvuus ja laatu jokaisena hetkenä, joten kustannukset eivät jouda vastaavassa suhteessa tuotannon alenemisen kanssa. Häiriöt laboratoriopalvelujen saatavuudessa, sujuvuudessa tai laadussa aiheuttaisivat hyvin nopeasti suurta toiminnallista haittaa ja kustannuksia hyvinvointialueiden terveystalouksille.

Myyntituottojen tuloarvioita on vuodelle 2027 on hahmoteltu viranhaltijavalmistelussa siten, että laboratoriopalveluiden kysyntä putoaa edelleen vähintään 1 % verrattuna v. 2026 ennustettuun toteutumaan. Inflaatiotason ennustetaan Suomessa vuosina 2026 ja 2027 olevan n. 1,9 ja 2,0 %.

Palvelujen turvaamiseksi myös hinnaston tarkastelu on välttämätöntä, kuitenkin niin, että ISLABin oman tuotannon analytiikan hinnoittelumuutosten kokonaisvaikutus on enintään vuodelle 2027 vahvistettavan hyvinvointialueiden hintaindeksin

mukainen. Kevään 2026 ennusteen mukainen hyvinvointialueindeksi on 2,63 prosenttia. ISLAB pyrkii omilla sopeutustoimillaan maltillisempaan hintamuutokseen vuodelle 2027. Hallitukselle ja sen jälkeen omistajakokoukselle toimitettavat tarkemmat skenaariot vuoden 2027 hinnoittelusta, jossa ISLABin sopeutustoimet on huomioitu, toimitetaan hallitukselle ennen kokousta.

Omistajakokouksessa 21.5.2025 toteutettavaksi sovitun hinnoitteluuudistuksen toinen vaihe toteutetaan sovitun mukaisesti vuoden 2027 talousarviossa. Hinnoittelumuutoshanke on monivuotinen rakenteellinen korjaus, jolla vastataan uuden kustannuslaskennan osoittamiin vinoumiin hinnastossa. Suurivolyymisten automaatiotutkimusten hinnat ovat olleet kustannuksiin nähden liian korkeat, kun taas erikoisanalytiikka on ollut alihinnoiteltua. Näiden hinnoittelumuutosten vaikutukset sisältyvät em. enintään hyvinvointialueindeksin mukaiseen korotukseen.

Näytteenottomaksujen esitetään edelleen määräytyvän todellisten kustannusten mukaan. Tutkimuksen ja opetuksen rahoitusta esitetään edelleen pidettäväksi erillään analytiikan hinnoittelusta.

Esittelijä

Toimitusjohtaja Felin Elina

Päätösehdotus

Hallitus keskustelee omistajakokoukselle esitettävästä hinnoitteluskenaariosta (toimitetaan ennen kokousta).

Hyvinvointiyhtymän hallitus päättää esittää omistajakokoukselle seuraavia yleislinjauksia vuoden 2027 talousarvion suunnitteluun:

- Laboratoriotoinnin kysynnän arvioidaan vähenevän vuoden 2026 ennusteesta vielä noin 1 %.
- Oman tuotannon analytiikan hintatarkistusten vaikutus voi olla korkeintaan vuodelle 2027 vahvistettavan hyvinvointialueindeksin verran (kevään 2026 ennusteen mukainen hyvinvointialueindeksi on 2,63 prosenttia). ISLAB pyrkii omilla sopeutustoimillaan

maltillisempaan hintamuutokseen vuodelle 2027.

Omistajakokoukselle toimitetaan tarkemmat skenaariot vuoden 2027 hinnoittelusta, jossa ISLABin sopeutustoimet on huomioitu.

- Näytteenottomaksut tarkistetaan todellisten kustannusten mukaan. Myös tutkimuksen ja opetuksen rahoitus pidetään erillään analytiikan hinnoittelusta.
- Alihankintatutkimusten ja verituotteiden hinnat määräytyvät ISLABin ostohinnan mukaan lisättynä käsittelymaksulla.
- ISLABin oman tuotannon hinnoittelu-uudistuksen toinen vaihe toteutetaan, ja muutokset sisällytetään koko tulokertymän enimmäiskorotukseen
- Näillä toimilla edistetään tuottavuusohjelman tavoitetta saada vuosikate taloussuunnitelmakaudella kattamaan poistot. Tämä on tärkeää, jotta yhtymän maksuvalmius varmistetaan senkin jälkeen, kun nykyiset investointivaraukset on käytetty.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hallitus 18.09.2026 § 91

86/02.02.00/2026

Valmistelija

Hallinto- ja talousjohtaja Tervala Anu

Omistajakokous 27.5.2026

Omistajakokous käsitteli hallituksen ehdottamia vuoden 2027 talousarvion yleislinjauksia kokouksessaan 27.5.2026. Keskustelussa korostui taloustilanteen poikkeuksellinen tiukkuus sekä tarve sopeuttaa toimintaa hyvinvointialueiden rahoituskehitykseen. Omistajien yhteinen näkemys oli, ettei esitetty noin kahden prosentin hinnankorotus ole hyväksyttävissä. Keskustelussa painottui tavoite pitää kustannusten kasvu erittäin maltillisena, käytännössä nollassa. Esille nostettiin vaihtoehto, jossa hinnankorotukset

rajattaisiin vuodelle 2027 enintään noin yhteen prosenttiin, jolloin vuodelle 2028 tehtäisiin sitten isompi hintatarkistus.

Yhteenvetona omistajakokouksen keskustelusta toimitusjohtaja totesi 27.5.2026, että ISLAB lähtee valmistelemaan talousarviota toimintakulujen osalta 0 % kasvulla (Q1/26 TPE26 nähden) ja ISLAB valmistelee omaa toimintaansa koskevan sopeutusohjelman. Hinnoittelun osalta tehdään useamman vuoden suunnitelma, jossa v. 2027 edellyttämää hintatarkistusta siirretään osittain vuodelle 2028. Tässä vaiheessa lähtökohtana on 1 % hintojen tarkistus v. 2027 ja tuotannon vähentyminen 1 %:lla v. 2027. Tämä tarkoittaa merkittävästi kuluvan vuoden talousarviota pienempää laskutusta hyvinvointialueilta v. 2027.

Valmistelu omistajakokouksen jälkeen

Omistajakokouksen jälkeen ISLAB on laatinut omistajaohjauksen mukaisen useamman vuoden suunnitelman. Suunnitelmasta ilmenee, että omistajaohjauksen mukainen hinnoittelulinjaus alle omakustannushintojen johtaisi selvästi alijäämäiseen vuoden 2027 talousarvioon ja merkittäviin hintakorotuksiin tulevina vuosina sen kattamiseksi. Keskustelu omistajien kanssa jatkuu omistajien ja hallituksen yhteisessä strategiaseminaarissa 18.9.2026, jonne on valmisteltu omistajien ehdotuksen mukainen skenaario, sekä hallituksen edellisen kokouksen perusteella tarkennettu vaihtoehtoinen skenaario. Seuraava varsinainen omistajakokous pidetään 15.10.2026 klo 13–15.

Esitettävä tulokehys pohjautuu omistajien tavoitteeseen pitää kustannusten kasvu erittäin maltillisena, käytännössä nollassa. Esitettävässä tulokehyksessä omistajien kokonaislaskutus säilyy vuoden 2025 tilinpäätöksen tasolla.

Myös menokehystä on edelleen tarkasteltu. Esitettävä menokehys on 0,4 milj. euroa 27.5.26 omistajakokouksessa esitettyä alhaisempi.

Yhtymän talousarvion valmistelu esitetään aloitettavan seuraavilla yleislinjauksilla (ohje liitteenä):

- Laskutus omistajilta v. 2025 tilinpäätöksen tasolla, eikä omistajien palvelutarve muutu.
- Kysynnän lasku 1 %.
- Menokehykseen n. 0,37 % kasvu v. 2025 tilinpäätökseen nähden (laskua v. 2026 talousarvioon n. 1,4 miljoonaa euroa eli n. 1,98 %), ja joka sisältää seuraavat kustannuksiin vaikuttavat tekijät:
 - o Henkilöstökulut (VES/TES korotukset) + 2,8 %
 - o Inflaatio + 1,5 %
 - o Jo kuluvana vuonna aloitetut ja kustannuksia n. 750.000 € alentavat sopeuttamistoimet (kokonaisuus n. 1,3 M€, joista osa käynnistetty 2026).

Esittelijä

Toimitusjohtaja Felin Elina

Päätösehdotus

Hallitus päättää aiemmin kokouspäivänä pidetyn seminaarin keskustelujen pohjalta omistajakokoukselle 15.10.2026 tehtävästä ehdotuksesta talousarvion suunnittelukeh्यkseksi 2027.

Hallitus antaa liitteenä olevan talousarvion laadintaohjeen ja suunnittelukeh्यksen vuodelle 2027. Ohjetta täsmennetään tarvittaessa lokakuun omistajaohjauskokouksen jälkeen.

Päätös

Hallitus päätti esittää omistajakokoukselle, että ISLABin vuoden 2027 talousarvio laadittaisiin seuraavilla yleislinjauksilla:

- Laskutus omistajilta v. 2025 tilinpäätöksen tasolla, eikä omistajien palvelutarve muutu.
- Kysynnän lasku 1 %.
- Menokehykseen n. 0,37 % kasvu v. 2025 tilinpäätökseen nähden (laskua v. 2026 talousarvioon n. 1,4 miljoonaa euroa eli n. 1,98 %), ja joka sisältää seuraavat kustannuksiin vaikuttavat tekijät:
 - Henkilöstökulut (VES/TES korotukset) + 2,8 %

- Inflaatio + 1,5 %
- Jo kuluvana vuonna aloitetut ja kustannuksia n. 750.000 eurolla alentavat sopeuttamistoimet (kokonaisuus n. 1,3 miljoonaa euroa, joista osa käynnistetty 2026).

Edelleen hallitus päätti antaa liitteenä olevan talousarvion laadintaohjeen ja suunnittelukehysten vuodelle 2027. Ohjetta täsmennetään tarvittaessa lokakuun omistajaohjauskokouksen jälkeen.